

Voortoets Herinrichting Bedrijfsterrein Dekker in IJzendoorn

Onderzoek in opdracht van Dekker Groep

Colofon

Kurstjens Ecologisch Adviesbureau
Gijs Kurstjens
Rijksstraatweg 213
6573 CS Beek-Ubbergen
tel/fax 024-3223180
mob. 06-38304148
email: g.kurstjens@planet.nl

Trefwoorden: fauna, flora, habitats, Natura-2000, uiterwaarden, Waal

© Copyright 2014. Kurstjens Ecologisch Advies

Met duidelijke bronvermelding mag alles uit het rapport worden overgenomen.

Voortoets Herinrichting Bedrijfsterrein Dekker in IJzendoorn

Gijs Kurstjens

Mei 2014

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Inrichtingsmaatregelen	7
3. Beschermde natuurwaarden	10
4. Effectbepaling	13

1 INLEIDING

De Dekker Groep is van plan om haar bedrijfsterrein in de uiterwaarden ter hoogte van IJzendoorn (gemeente Neder-Betuwe) her in te richten (figuur 1). De hoofddoelen van de voorgenomen herinrichting zijn het omvormen van een deel van het oude bedrijfsterrein in agrarisch gebied met begrazing en het inrichten van een nieuw bedrijfsterrein (opslag) ten oosten van het huidige bedrijfsterrein. De oppervlakte bedrijfsterrein blijft daarbij even groot (3,64 ha).

De herinrichting brengt de volgende voordelen met zich mee:

- Het geeft een landschappelijke impuls door de aanleg van een groene buffer tussen de dorpskern IJzendoorn en het bedrijfsterrein;
- Het draagt bij aan de verbetering van het uitzicht vanaf de dijk;
- Het zorgt voor een concentratie van bedrijfsactiviteiten langs het water;
- Het terrein kan in de toekomst worden benut als een hoogwatervrije vluchtplaats voor grazers die in het aangrenzende natuurgebied gaan grazen.

Met de gemeente is afgesproken dat de Dekker Groep de mogelijkheden voor verplaatsing van het opslagterrein zou onderzoeken.

Dit onderzoek betreft een zogenaamde voortoets in het kader van Natuurbeschermingswet. Hierin wordt de voorgenomen activiteit omschreven (hoofdstuk 2) en een overzicht gegeven van de relevante beschermde natuurwaarden van het Natura 2000 gebied Waaluiterswaarden (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 worden mogelijk effecten bepaald op basis van de effectenindicator.

Beeld van te saneren deel van bedrijfsterrein met op de achtergrond kerk van IJzendoorn.

Natura 2000-gebied #68 kaartblad 3 Uiterwaarden Waal

Legenda

- V8 (1,283 ha)
- V8 + H8 (5,12 ha)
- V8 + H8 + N8 (12,1 ha)
- totale oppervlakte = 17,4 ha
- Ander Natura 2000-gebied (indicatief)
- V8 - Voorgesteld gebied
- H8 - Aanbevolen gebied
- N8 - Beschermde natuurmonument

ONTWERPKAART
betrokkende bij het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied

Schaal 1 : 25 000 (A2)

0 250 500 1000 1500 2000 meter

Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdpoorten maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij expliciet wel bij de aanwijzing betrokken, zie verder nota van toelichting bij het besluit.

2 INRICHTINGSMAATREGELEN

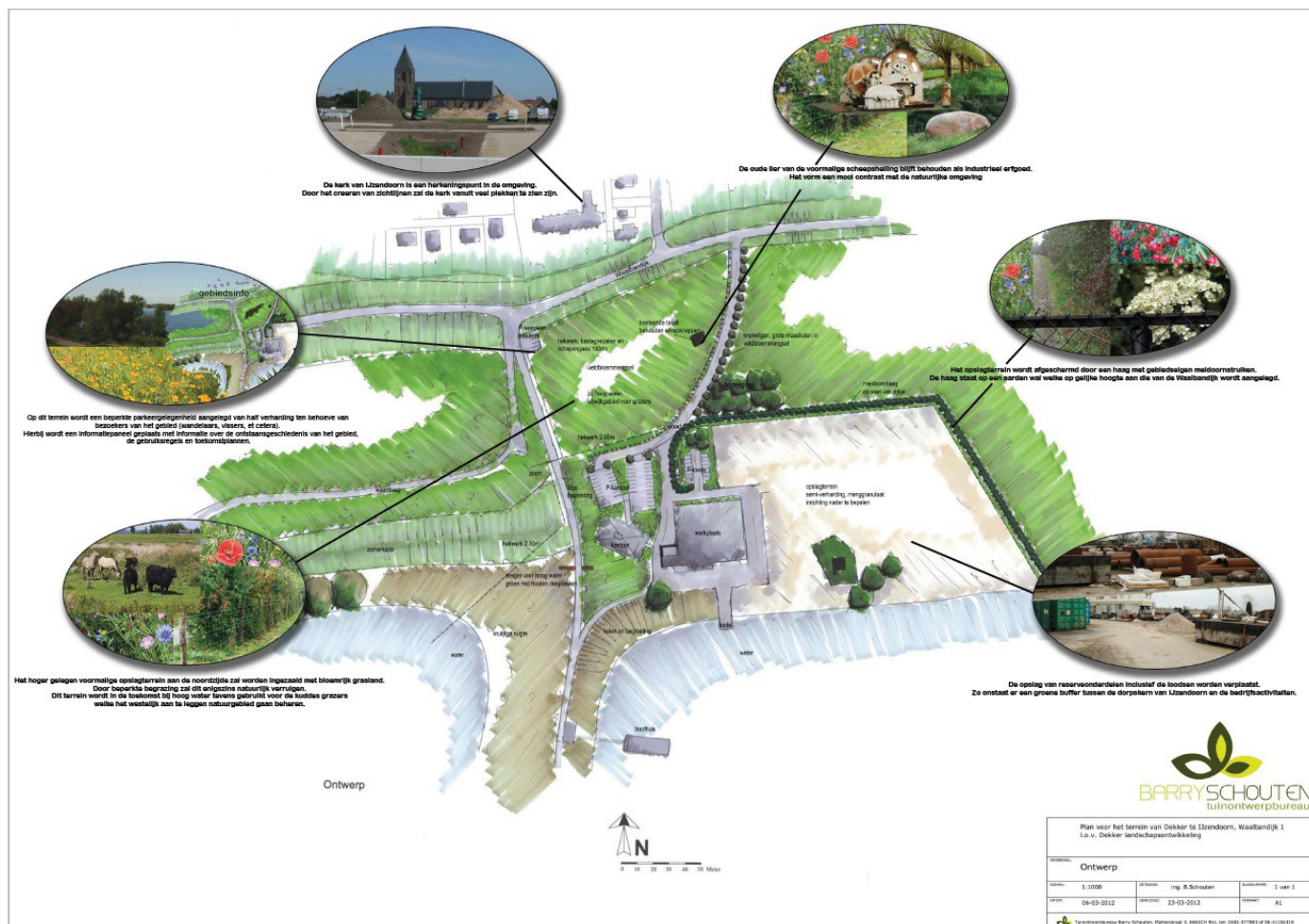
Het doel van de ingreep is verplaatsing van een deel van het bedrijfsterrein van de Dekker Groep naar een nieuwe locatie aansluitend aan de oostkant om de entree naar het nieuwe bedrijfsgebouw en het zicht vanuit IJzendoorn daarop te verbeteren (figuur 2).

Het te herinrichten deel van het bedrijfsterrein (ca. 1 ha) zal samen met een resterend deel van een akker (ruim 1 ha) worden ingericht als agrarisch gebied (figuur 3). Het nieuw te ontwikkelen bedrijfsterrein (1 ha) bestaat momenteel uit een akker. De totale oppervlakte bedrijfsterrein blijft gelijk (3,64 ha).

Figuur 2. Voorstel verplaatsing van deel van bedrijfsterrein van Dekker Groep naar nieuwe locatie ten oosten van huidige terrein.

Figuur 3. Landschapsschets met nieuwe toegangsweg, beplanting en nieuw hekwerk. Mogelijk komen er op termijn ook wildroosters in de nieuwe toegangsweg opdat dieren ook de oostkant van de hoogwatervluchtplaats kunnen bereiken.

Werkzaamheden

De voorziene werkzaamheden op de te om te vormen locatie zijn:

- Afbreken en afvoeren loods, oud kantoortje e.d.
- Verplaatsen containers, transportbuizen e.d.
- Verwijderen en afvoeren van betonplaten, verharding en asfaltwegen
- Verplaatsen hekwerken en poort naar nieuwe grens van bedrijfsterrein
- Grond egaliseren en inzaaien

Herinrichting van gesaneerde locatie door de volgende maatregelen

- Aanleg nieuwe toegangsweg met wildroosters
- Inzaaien van open grond (o.a. het bouwland) met gras/ bloemenmengsel.
- Plaatsing begrazingsraster
- Aanplant van klein bosje

De voorziene werkzaamheden op de nieuw in te richten locatie zijn:

- Aanbrengen van betonplaten/ verharding
- Plaatsing nieuw hekwerk plus begeleidende, gebiedseigen beplanting
- Bouwen van een loods; de bebouwde oppervlakte blijft gelijk aan de huidige situatie
- De oever van de plas en het steile talud blijven intact.

Gebruiksactiviteiten

Het agrarisch gebied zal worden ingericht ten behoeve van extensieve begrazing. Er zal geen kunstmatige bemesting gaan plaats vinden. Op termijn is het idee om deze hoogwatervrije locatie te benutten als hoogwatervluchtplaats voor grazers (en andere zoogdieren) die in het nog in te richten aangrenzende natuurgebied Willemspolder gaan leven. Vandaar dat ook wat beschutting wordt aangeplant in de vorm van een bosje en wildroosters in de toegangsweg worden aangebracht. Momenteel is niet voorzien dat het terrein toegankelijk is voor mensen, maar op termijn kan dat mogelijk veranderen als het totale, westelijk gelegen, natuurgebied gereed is.

Het nieuwe bedrijfsterrein wordt vooral ingericht voor de opslag van materialen (containers, transportbuizen). Eventuele werkzaamheden vinden hier alleen plaats tijdens werkdagen op reguliere tijden, net als op de huidige locatie.

Tijdsplanning

De werkzaamheden zijn voorzien buiten het broedseizoen, zodra alle benodigde vergunningen definitief zijn. Indien er toch in het broedseizoen werkzaamheden worden verricht dan vindt er vooraf een veldinspectie door een ecooloog plaats.

Beeld van om te vormen maisakker in natuurgebied (voorgond) en nieuw bedrijfsterrein (achtergrond).

3 Beschermde natuurwaarden

3.1 Inleiding

In 2000 is het gebied Uiterwaarden Waal aangewezen als Vogelrichtlijngebied en in 2003 is het gebied bij de Europese commissie aangemeld als Habitatrichtlijngebied. Deze aanmelding is intussen omgezet in een definitieve aanwijzing. Inmiddels wordt de term 'Natura 2000-gebieden' gehanteerd als overkoepelende term voor de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden, die in veel gevallen met elkaar overlappen.

Van het plangebied maakt het bestaande bedrijfsterrein geen onderdeel uit van het Natura 2000 gebied. De maisakker waarvan een deel voorzien is als nieuw bedrijfsterrein maakt wel onderdeel uit van het gebied Uiterwaarden Waal (zie figuur 1).

In paragraaf 3.2 zijn alle beschermde habitats, diersoorten en vogels van de Uiterwaarden Waal op een rij gezet en in paragraaf 3.3 zijn daarvan de relevante habitats, diersoorten en vogels voor het plangebied aangegeven. Een en ander is samengevat in paragraaf 3.4 (conclusie).

3.2 Uiterwaarden Waal (ontwerp aanwijzingsbesluit)

In onderstaande essentietabel staan de kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000 gebied Uiterwaarden Waal samengevat.

Op 26 januari 2010 heeft het Ministerie van ELI aangegeven dat enkele instandhoudingsdoelstellingen zullen worden aangepast (www.rijksoverheid.nl). Een belangrijk punt daarin is dat is aangegeven dat in het rivierengebied bij de doelstelling voor de ganzen (Brandgans, Grauwe gans en Kolgans) zal worden gefocust op de functie van het gebied als drink- en slaapplaats en niet meer op die van foerageergebied.

Beeld van de maisakker die binnen de begrenzing van N2000 gebied Uiterwaarden Waal valt.

Tabel 1. Essentietabel.

Essentietabel Natura 2000-gebied 068. Uiterwaarden Waal**Kernopgaven**

3.04	Rivieroevers met pioniervegetaties	Behoud en uitbreiding van slikkige rivieroevers H3270 én grindbanken met pioniervegetaties.
3.07	Vochtige alluviale bossen	Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen en essen-iepenbossen) *H91E0_A en *H91E0_B uitbreiden mede ten behoeve van bever H1337.
3.12	Plas-dras situaties	Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning A122, porseleinhoen A119 en steltlopers.
3.13	Droge graslanden	Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden *H6120, glanshaver- en vossenaarthooilanden (glanshaver) H6510_A.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven
Habitattypen								
H3270	Slikkige rivieroevers	-	=	>				3.04,W
H3270	Slikkige rivieroevers	-	>	>				3.04,W
H6120	*Stroomdalgraslanden	--	=	>				3.13,△
H6120	*Stroomdalgraslanden	--	>	>				3.13,△
H6510A	Glanshaver- en vossenaarthooilanden (glanshaver)	-	>	>				3.13,△
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	-	=	>				3.07,W
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	-	>	>				3.07,W
Habitatsoorten								
H1095	Zeeatrik	-	>	>	>			
H1095	Zeeatrik	-	>	>	>			
H1099	Rivieratrik	-	>	>	>			
H1099	Rivieratrik	-	>	>	>			
H1102	Elft	--	=	=	>			
H1102	Elft	--	=	=	>			
H1106	Zalm	--	=	=	>			
H1106	Zalm	--	=	=	>			
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=			
H1166	Kamsalamander	-	>	>	=			
H1166	Kamsalamander	-	>	>	>			
H1337	Bever	-	=	=	>			3.07,W
Broedvogels								
A119	Porseleinhoen	--	>	>			10	3.12,W
A122	Kwartelkoning	-	>	>			30	3.12,W
A197	Zwarte Stern	--	>	>			20	
Niet-broedvogels								
A005	Fuut	-	=	=		90		
A017	Aalscholver	+	=	=		260		
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		9		3.10
A041	Kolgans	+	= (<)	=		5500		3.10
A043	Gauwe Gans	+	= (<)	=		2400		3.10
A045	Brandgans	+	=	=		610		3.10
A050	Smient	+	= (<)	=		4700		3.10
A051	Krakeend	+	=	=		50		3.12,W
A054	Pijlstaart	-	=	=		30		3.12,W
A056	Slobeend	+	=	=		90		3.12,W
A059	Tafeleend	--	=	=		190		3.12,W
A061	Kuifeend	-	=	=		530		3.12,W
A068	Nonnetje	-	=	=		6		3.12,W
A125	Meerkoet	-	=	=		780		
A142	Kievit	-	=	=		790		3.12,W
A156	Grutto	--	=	=		70		3.12,W
A160	Wulp	+	=	=		160		3.12,W

Legenda

W	Kernopgave met wateropgave
△	Sense of urgency: beheeropgave
△	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

3.3 Plangebied in de Willemspolder

Beschermde habitats

Het plangebied en de directe omgeving herbergt momenteel geen beschermde habitats (zie ook habitattypenkaart op www.gelderland.nl). Het bestaat al jarenlang geheel uit bouwland (maisakker). Door de hoogwatervrije ligging is het in potentie geschikt voor hardhoutooibos, een vorm van vochtig alluviaal bos H91E0A. De oever van de plas (overnachtingshaven) en het steile talud blijven overigens intact. Het buitentalud van de winterdijk langs het onderzoeksgebied is in potentie geschikt als Glanshaverhooiland (H6510).

Beschermde soorten en broedvogels

Het onderzoeksgebied en de ruime omgeving is geen actueel leefgebied voor beschermde diersoorten omdat geschikte habitats ontbreken. Er is bijvoorbeeld geen water aanwezig waardoor alle potentiële habitatsoorten er niet kunnen leven. Het drietal beschermde broedvogels (Kwartelkoning, Porseleinhoen en Zwarte stern) heeft geen leefgebied in maisakkers en broedt ook in de nabije omgeving (Kurstjens, 2005; dataset broedvogels op www.gelderland.nl). Actuele data bevestigen deze conclusie (www.waarneming.nl).

Ook op het deel van het voormalige industrieterrein dat wordt omgevormd naar agrarisch gebied met natuurwaarden, ontbreken beschermde plant- en diersoorten zoals geconstateerd op 30 april 2014.

Beschermde niet-broedvogels

Het plangebied (akker) wordt mogelijk incidenteel benut als foerageergebied door Grauwe ganzen en Kolgans. Dit is alleen aan de orde wanneer de mais geoogst is en er eventuele oogstresten zijn achtergebleven (korte periode in de maanden oktober/ november). Voor andere trek- en wintervogels is de akker niet van belang. In een groter verband gezien hebben de twee zandplassen, maar niet de overnachtingshaven, in de Willemspolder vooral een functie als slaapplek voor Grauwe en Kolgans (Kurstjens, 2005; van der Jeugd & Deuzeman, 2005). Voor andere niet-broedvogels heeft het watervogelgebied waarvan het plangebied onderdeel uitmaakt een relatief beperkte waarde (Kurstjens, 2005). Actuele data bevestigen deze conclusie (www.waarneming.nl).

3.4 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat er in het deel van het plangebied dat onderdeel uitmaakt van het N2000 gebied Uiterwaarden Waal geen beschermde natuurwaarden zijn te verwachten. Bovendien ontbreken beschermde soorten op het deel van het industrieterrein dat wordt omgevormd naar agrarisch gebied met natuurwaarden.

Op de graslanden ten oosten van het plangebied foerageren regelmatig ganzen.

4 Effectbepaling

4.1 Bepaling storende factoren

Alle factoren die kunnen zorgen voor verstoring of verslechtering van de kwaliteit van de beschermde waarden van het Natura 2000 gebied Uiterwaarden Waal dienen te worden bepaald. Hierbij is gebruik gemaakt van een effectenindicator voor dit gebied met als activiteit/ingreep 'bedrijfsterrein'. Zie tabel 2.

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten																
	1	2	7	8	13	14	15	16	17	Verstoring door trilling							
										Verstoring door licht							
										Verstoring door geluid							
										Verdroging							
										Verontreiniging							
										Versnippering							
										Oppervlakteverlies							
Slikkige rivieroever																	
*Stroomdalgraslanden																	
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden																	
*Vochtige alluviale bossen																	
Aalscholver (broedvogel)																	
Aalscholver (niet-broedvogel)																	
Brandgans (niet-broedvogel)																	
Fuut (niet-broedvogel)																	
Grauwe Gans (niet-broedvogel)																	
Grutto (niet-broedvogel)																	
Kievit (niet-broedvogel)																	
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)																	
Kolgans (niet-broedvogel)																	
Krakeend (niet-broedvogel)																	
Kuifeend (niet-broedvogel)																	
Kwartelkoning (broedvogel)																	
Meerkoet (niet-broedvogel)																	
Nonnetje (niet-broedvogel)																	
Pijlstaart (niet-broedvogel)																	
Porseleinhoen (broedvogel)																	
Slobeend (niet-broedvogel)																	
Smient (niet-broedvogel)																	
Tafeleend (niet-broedvogel)																	
Wulp (niet-broedvogel)																	
Zwarte Stern (broedvogel)																	
Zwarte Stern (niet-broedvogel)																	

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- n.v.t.
- onbekend

Tabel 2. Effectenindicator van ingreep Bedrijfsterrein voor de beschermde soorten en habitats van N2000 gebied Uiterwaarden Waal (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

4.2 Zijn negatieve effecten uit te sluiten?

Omdat beschermde soorten en habitats niet voorkomen in of nabij het plangebied, zijn negatieve effecten door de voorgenomen ingreep uit te sluiten.

De omvorming van ca. 2 ha maisakker in extensief begraasd grasland veroorzaakt geen negatief effect. Eerder is sprake van enige ecologische winst. Op deze locatie kan zich schraal bloemrijk grasland ontwikkelen met lokaal zelfs wat ruimte voor stroomdalgrasland en hardhoutooibos (aangeplant) als beschutting voor grazers. Voor het inzaaien van de akker zou bijv. bloemrijk hooi van de aangrenzende winterdijk kunnen worden gebruikt. Op deze dijk groeien plantensoorten van het Glanshaververbond.

4.3 Conclusie

De conclusie uit deze voortoets is dat er geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet hoeft te worden aangevraagd.